

פ ר ט י כ ל מס. ט/2

מישיבת ועדת הכנסת שהתקיימה ביום
רביעי, א' שבט תש"י, 21.12.49
בשעה 10.00.

נוכחים חברי הועדה:

- י. הררי - היו"ר
- ד. בר-רב-האי
- י. בר-יהודה
- מ. בן-עמי
- י. בן-אהרון (במקום פ. אילניח)
- י. בקץ
- א. ג'רג'ורח
- א. גרינברג
- צ. יהודה
- ש. כץ
- ח. כהן-מיגורי
- א. מזור
- ע. מימון
- מ. נורוק
- י. סרלין
- א. ציזלינג (במקום מ. ארם)
- י. קוסרי
- א. שפטל

בזכות דעה מייצגת:

נ. ילין-מור

מוזמנים:

- דב יוטף - שר האספקה והקצוב
- פ. רוזן - שר המשפטים
- י. שפרינצק - יו"ר הכנסת
- נ. ניר - סגן יו"ר הכנסת
- י. בורג - סגן יו"ר הכנסת
- מ. רוזמי - מזכיר הכנסת
- ק. אהרונוביץ - סגן מזכיר הכנסת
- א. צידון - סגן מזכיר הכנסת
- ח. לרנר - מזכיר יו"ר הכנסת
- י. ישעיהו - מלשכת ראש הממשלה
- א. בהיר - מפא"י
- י. רוקח - ציונים כלליים
- ש. מרלין - חרות
- ח. וילקנפלד - מנהל מחלקת החקיקה.

נעדרים חברי הועדה:

- מ. גרבובסקי
- ש. מיקונים
- מ. יערי
- א. רזיאל-נאור
- י. שמחוניח

סדר היום: סדרי עבודה הכנסת עם שיבתה לירושלים.

היו"ר י. הררי:

הועדה התכנסה היום לישיבה מיוחדת לדון
בענין החזרת הכנסת לירושלים.

יו"ר הכנסת, י. שפרינצק: ביום שני בשעה 16.00 נפתח את ישיבת הכנסת

באולם הסוכנות היהודית בירושלים.

החלטנו לעבור לירושלים, אבל לגבי הכנסת

העברה אינה שאלה של העברת משרדים ופקידים, זוהי שאלה של יצירת צורה
ואפשרות לקיים את הכנסת אפילו בזמן הראשון במידה מינימאלית של צורה
וכבוד. כאשר נפתחה האסיפה המכוננת, לא היה לפנייה שום דבר, ומה שהיה -
היה דבר גדול. כעת לאחר קיום נאה מאד של הכנסת בצורה ובסדורים נאים אשר
קנה לו שם עולם - אינני מגזים כאשר אני אומר שקיומנו קנה לו שם עולם. -
עלינו לדאוג לכך שלדבר הזמני, המבוהל, והיה מינימום של צורה. לשם כך יש
להכשיר את האולם הזה, ודבר זה נעשה. אני מקווה שהסדורים הטכניים יגמרו
עד ליום שני ותינתן לאולם צורה משביעת רצון לפתיחת הישיבה.

אבל, הכנסת אינה רק ישיבה, היא אורגניזם

עם אברים שונים. האברים האלה צריכים להיות צמודים לאולם - ההצמדה הזאת
אינה קיימת ברגע הראשון. נהלנו משא-ומתן וכנראה שנקבל 14 או 16 חדרים -
פה אנו מצמצמים ב-42 חדרים, וגם כל זה לא בא ביום אחד - אבל אנו נקבל
14 או 16 חדרים במרחק של כמה רגעים מהאולם. נקבל גם עוד 3-4 חדרים בבנין
הסוכנות היהודית. נוסף לחברי כנסת, וישיבות הועדות יש לנו בני לוויה -
עתונאים אשר הרגלנו אותם לחפנוקים רבים שאינם נהוגים בפרלמנטים אחרים -
שיש להחאים עבורם סדורים מינימאליים.

לו גם היה לנו מקום אחר, נכון היה לקיים

את הישיבה הראשונה של הכנסת בשיבתה לירושלים באותו אולם בו התכנסה לראשונה
האסיפה המכוננת.

כל הדברים האלה הם הוראת-שעה. ישנו שלב אחר

וזהו שיך-באדר, אשר לפי תכניות הממשלה תקום שם הקריה בירושלים, ושם גם יבנה
בנין הכנסת. נעשה סדור על ידי ההנהלה עציונית שכל זמן שהכנסת התכנסת בבנין
הסוכנות משעה 4 אחה"צ יעבדו הפקידים שם עד שעה 3 כדי שלא נתנגש בעבודתם.
אבל עלינו לדאוג לסדור קבוע, ז.א., קבוע -

זמני עד להקמת הבנין הקבוע בשיך-באדר. לסדור קבוע זמני זה, ישנן הצעות
רבות, אבל אני שולל את כל ההצעות שנתקבלו עד כה, בלי כל היסוסים. בינתיים
נחחדשו עוד שתי הצעות אבל גם הן רק בבחינת הצעות. אני מדגיש את זאת כי

איו"ר הכנסת, י. שפרינצק:

בעתונות פורסמו כל מיני דברים על סדורים קבועים. בימים האחרונים כשגב⁴ אהרונוביץ ומר רוזטי היו בירושלים נתגבשו שני רעיונות חדשים: הרעיון האחד - כפי הנראה מחשבה ארעית של מישהו - רעיון מכובד מאד לריקונסטרוקציה והתאמת הסמינר בבית-הכרם. הרעיון אמנם טוב אבל איני יודע מה טיבו ומה יעשה לטמינר, הרי אי-אפשר להתרים את הבנין, לגרש את בעליו ולחת לו "לרוץ אחרינו".

ישנה גם הצעה על קולנוע "רקס". אבל אני

מתנגד לכל רצון שהוא להכנס לאיזה קולנוע - אבל מובן שיש לבדוק את ההצעה.

ורעיון שלישי, שאני מאד מסופק בו.

להלכה, אני שומע שיש להצעה זו גושפנקא של רבנים - איני מאמין בזה - אבל אם יש גושפנקא של רבנים, יש להתחשב בזה, הכוונה היא לביית-הכנסת "ישורון". זה אמנם מקום יפה מאד, קרוב לסוכנות ומכובד מאד. שמעתי שהרבנים אומרים שהדבר אפשרי כל זמן שספר תורה נמצא במקום. אני אומר זאת עם כל הכבוד למקום, אבל אסור שדברים אלה יתפרסמו בעתונות. בכל הרעיונות האלה אני בבחינת רוכב בערבות. על הדברים האלה יש לדון במנוחה ולא בבהלה של דיון בענין שאינו קיים.

ראשית, עלינו לדאוג להתחלה מכובדת.

אחר-כך ישנן שאלות טכניות רבות שאין כל חובה לדון עליהן בוועדת הכנסת כולה - מי שדואג לכולם, ידאג גם לנו. איני נוגע בפרובלימות של העברות אישיות. אני אציע אח"כ לבחור בוועדה מצומצמת מטעם ועדת הכנסת, שהיא יחד עם היו"ר והסגנים והממשלה תדון על השלב הבא. השאלה העומדת לפנינו היא הטכניקה של העבודה המידית של הכנסת. הכנסת התכנסה 3 ימים בשבוע, היו הצעות להעביר את הישיבה השניה מיום רביעי ליום שלישי בערב כדי לאפשר לאנשים הגרים מחוץ לתל-אביב לחזור לבתיהם. עכשיו נשתנה המצב וגם אנשי תל-אביב יצטרכו לחזור לבתיהם. ישנה הצעה לקיים במקום חמש ישיבות, כפי שהיה עד כה, 4 ישיבות ביום שני ושלישי. בימים ושלישי עד שעה 4 תינחן אפשרות לוועדות לעבוד, וכן תוכלנה לעבוד הועדות בהפסקות בין ישיבה לישיבה. והיום השלישי של מושב הכנסת, ז.א., יום הרביעי בשבוע יוקדש לעבודת הועדות. ישנה הצעה שיום זה יהיה יום "תל-אביב".

יו"ר הכנסת, י. שפרינצק: נוסף לכל הדברים האלה ישנה שאלת
ה ב י ת ה ז ה. אני אינני מציע לערבב
אותו בתוך יתר הנושאים. זהו נושא לחוד ועליו נדון עם חברי הכנסת וחברי
הממשלה.

דב יוסף - שר האספקה והקצוב: נתבקשתי ע"י הממשלה להיות כאן יום, יחד
עם חברי רמז, אשר לצערי הרב לא הגיע עדיין.
אני רוצה להגיד כמה משפטים בנוגע לענין הכנסת, כפי שהממשלה רואה אותם.
במה שנוגע לסדרי עבודת הכנסת, הממשלה
כמובן לא תתערב ואתם תקבעו את הסדרי עבודתכם כפי שתמצאו לנכון. אבל הממשלה
מרגישה חובה להעמיד לרשות הכנסת מקום מתאים. גם בזה כמובן, לא נציע לחברי
הכנסת להיות דוקא כאן או שם. אם יחליטו על מקום מסויים, יהיה כך. אנו נרצה
לעשות מה שרצוי לכנסת ולחבריה.

מה שרציתי קודם כל להגיד זהו, שהממשלה

רואה כיום שטוב עשינו שהחלטנו מה שהחלטנו, ולאור ההתפתחות של הדברים,
ולאור ההתפתחות המדינית המראה שיש חשיבות חיונית להחלטתנו, היא רואה צורך
בכך לא לאפשר פתחון-פה, או ספק, אצל מישהו שבאמת עברנו לירושלים. והעברה
צריכה להיות מבוצעת בהקדם האפשרי ובשלמות. לכן, כאשר אני שומע שישנה
מחשבה שועדות הכנסת תשבנה בתל-אביב, עלי להגיד - אם כי הממשלה לא קבלה
כל החלטה פורמאלית בענין זה, אבל שמעתי את דברי ראש הממשלה ושהשרים האחרים
שאלו הועדות תשבנה בתל-אביב, השרים לא ישבו בוועדות. הם יבואו רק אם הועדות
תקיימנה את ישיבותיהן בירושלים (ב-י. ב. יהודה: השרים ישבו באותו מקום שלשם
הזמינו אותם). (יו"ר הכנסת, י. שפרינצק: השרים יושבים במקום שהכנסת
מתליטה עליו.) אני יודע שאין כל החלטה פורמאלית על כך בממשלה וגם שמעתי
את דעות השרים. אנחנו לא חשבנו שיש צורך לדון בשאלה זו. אמנם, מישהו אמר,
שמישהו חושב על זה, אבל הממשלה לא העלתה על דעתה שישנו דבר כזה. אבל אם יתעורר
דבר זה נצטרך להביאוא לדיון. אני מסרתי לכם כאן רק דברים ששמעתי מפי השרים
האחרים. אין זה מחייב אתכם. זו רק אינפורמציה, אבל זה לא יכריע את הענין -
הענין יוכרע מתוך התשיבות המדינית, ולא ע"י הרגשת שר זה או אחר, אף על פי
שיש ערך גם לרגשות שרים בענין זה. לאחר ההחלטה אהמול בלייק-סכסס, נראה
שישנו עוד מישהו שחושב שהענין עוד לא נגמר אצלנו והם מציעים לנו לחזור
בנו מהודעתנו. אם לא נעבור באופן מוחלט לירושלים, הרי יהיה זה פתחון-פה

דב יוסף - שר האמפקה והקצוב:

לאלה המעוניינים למצוא סיבה לפתחון פה. אנו קבלנו ידיעות - לא מן העונות - מאנשים בעלי עמדה באו"מ האומרים שגם החלטה או"מ אינה חוק, אלא רק המלצה. אבל, מובן, אם הם יראו רתיעה מצדנו הם בודאי ילחצו לוותר נוסף מצדנו, בו בזמן שאם הם יראו שאנחנו מקיימים את החלטתנו הם יצטרכו לשנות את עמדתם. אינני רוצה שמישהו יחשוב שאנחנו פוסלים חלקים אחרים של מדינת ישראל, אבל כרגע, לאור המצב המדיני יש חשיבות מיוחדת לכך שלא תתהווה שום פירצה. כך אנו רואים את הדברים ואת זאת רציחי למסור לכם.

אשר לעניינים עצמם: הממשלה דנה בקשר

למקום מתאים עבור הכנסת וסכמה את הדיון בדעה שהמקום המתאים ביותר הוא הסמינריון למורים בבית הכרם. הממשלה רואה את כל הקשיים הכרוכים בסדור זה אבל היא תוכל להתגבר עליהם ותוכל למצוא מקום מתאים למוסדות הנמצאים שם כיום. המהנדסים קבעו שבמשך 3 חדשים, אם יעבדו במרץ רב - ואנחנו בטוחים שיעבדו במרץ רב - אפשר יהיה להתקין את המקום בצורה יפה - יותר אפילו מאשר הבית הזה. בבנין ההוא ישנם אולמות יפים ו-40 חדר. המקום יפה מכל המתינות, רפרזנטטיבי, נמצא בחוץ גן, עצים סביב וכו'. יכולנו אמנם לסדר איזה שהוא בנין של קולנוע במשך 4-3 שבועות - היו אמנם חברים שחשבו שרצוי יותר להחיש את הסדור הזה. הממשלה החליטה שהמקום המתאים ביותר הוא הסמינריון בבית הכרם והטילה עלי את התפקיד למסור את דעתה בענין זה. אם תסכימו לדעה זו אנו מקבלים על עצמנו לגשת מיד לעבודה ולסיים אותה בהקדם האפשרי. ממקום זה תוכלו לראות כיצד הולך ומוקם הבנין הקבוע של הכנסת בשיך-באדר. אני יכול לומר לכם, אגב, שהממשלה עובדת בכל המרץ בעבודת תכנון הקריה בירושלים, ובאופן יפני תהיינה התכנון מוכנות השבוע. כיום התחילו כבר בעבודת הכבישים וניגש גם לעבודת הנטיעות. אנחנו סבורים שבמאמץ גדול נוכל, במשך 14 - 12 חודש להקים את בנין הכנסת, אשר יהיה הראשון שיוקם נוסף לעוד כמה בניינים.

לגבי הסדורים הארעיים כעת בסוכנות: אני

יכול לבשר ליו"ר הכנסת בשורה טובה - החלטנו לצמצם כרגע את משרד ראש הממשלה באגף קק"ל, כך שלא נגע בקרן היסוד ודבר זה מאפשר לכם לקבל עוד 2/3 חדרים או אפילו יותר אולי, אם תדברו אתם בקשר לזה. הם בודאי

אשר לוועדות, אני מוכן להעמיד לרשותכם מספרי חדרים בבית אשר בו נמצא משרדי, ואשר עליו אמר היו"ר שלכם שזהו בנין מונומנטלי, שבו תוכלנה מספר ועדות להתכנס. ואנו נדאג לכל הועדות שימצא עבורם מקום מתאים. כל שרי הממשלה קבלו על עצמם להמצא בירושלים באותם 3 הימים בהם יושבת הכנסת, כדי שיוכלו להשתתף בישיבות. שר הבטחון גם כן ימצא בירושלים בימים אלה. רצוי יהיה שגם הועדות הגמורנה את עבודתן עד יום רביעי בצהריים, כפי שאפשר יהיה לחזור לתל-אביב ביום רביעי. מה שנוגע לסדורים הטכניים - אנחנו מקימים לשכה לכל עובדי המדינה אשר תפקידה יהיה לדאוג להביאם ירושלימה ולהחזירם לתל-אביבה. אותו הדבר יהיה גם ביחס לחברי הכנסת. הקימונו גם לשכה לשכון, כך שלא כל חבר יצטרך להתרוצץ ולחפש לעצמו חדר. אנו נקבל את פניכם יפה מאד ונשמח לשרת אתכם. זהו כל מה שיש לי למסור לכם ואני מוכן לענות על כל שאלות שחעוררנה.

י. בריהודה: אין אנו דנים על החלטת שנתקבלה - היא מחייבת את הכנסת ואת הועדות ועצם הדבר אינו עומד לברור ורויזיה. עומדת השאלה איך הכנסת, לא רק תתנוסס, אלא גם תעבוד. כאשר דנים על זה, בדיוק כמו שראש הממשלה מצא שלצרכי עבודתו ועל מנח להבטיח את כל הצרכים, עליו לא להמצא בירושלים במשך כל 6 ימי השבוע אלא רק חלק מהם, והמשרד העיקרי שלו נשאר בקריה. (ד. יוסף: המשרד הראשי שלו בירושלים). - הוא אינו רואה בזה שום פגיעה בהחלטה. טוב, נאמר שחבר הממשלה, שר הבטחון נשאר בתל-אביב וראש הממשלה נמצא בירושלים, אבל גם אני איני רואה שום פגיעה בהחלטה ע"י כך ששר הבטחון נשאר בתל-אביב. - בדיוק כמו שהממשלה החליטה שמשדר החוץ ישאר כאן, ולאמיתו של דבר אם יש איזה דבר הפוגע באופן פרינציפיוני במושג של בירה הרי זה השארת משרד החוץ בתל-אביב, כי הרי אין זו בירה אם "מכריחים" את ב"כ ארצות חוץ לא לנסוע לירושלים. אני יודע את הטעמים לכך, ואני מאשר את הטעמים האלה, אבל אני אומר: כמו שבמקרים כאלה איש לא ירשה לעצמו - ואם ירשה לעצמו אתה חתקומם - לעשות משהו שבכונתו לפגוע בהחלטה זו, כך אסור, ואני שולל-כל נסיון לפגוע בעבודת הכנסת, שהיא המוסד החשוב ביותר לקיום המדינה. ואסור לראות בזה כוונות שלא בוטאו עד כדי פגיעה בענין. לנו אין קונסטיטוציה אמנם, אבל ידוע שבכל הקונסטיטוציות הפרלמנטים

י. בר-יהודה:

מחייבים את הממשלה ואת השרים ועל השרים לבוא למקום אשר אליו יוזמנו ע"י הכנסת (ד. יוסף: אם תזמינו את השרים לירושלים הם יבואו.)

אם לדבר על החלטה, ההחלטה היחידה הייתה,

הודעת היו"ר שבשבוע הבא תחקיימנה ישיבות הכנסת בירושלים. הודעה זו אינה אומרת דבר. מחליטים על העברת הממשלה - ואחרי זה היא אינה עוברת כולה. (יו"ר הכנסת י. שפרינצק: אני הודעתי שהביח ברובו הגדול ביותר מולידרי עם הצעות הממשלה בנוגע להעברת הממשלה והכנסת לירושלים.)

אני, על-כן, מציע שיאפשרו לנו לדון בענין

הזה בשקט ולענין, מבלי להכניס כל דברים צדדיים, אשר רק יביאו נזק וביחוד אם יוצאו החוצה דברים העלולים, שלא בצדק, להיות מובנים בצורה בלתי-נכונה בליק-סאכסס, כפי שאמר שר האספקה והקיצוב.

עלי לומר כאן דבר, מה שהיו"ר של הכנסת

התחיל לדבר עליו ולא גמר - וזהו שאין אנו רוצים לראות בבנין הזה, שבו ישבה הכנסת הראשונה של מדינת-ישראל 9 חדשים, שוב פעם איזו סינמה או משהו דומה לזה. כאן צריך להיות איזה מוסד צבורי פומבי - על זה לא נדון כאן כעת, אבל בצורה כללית זה צריך להיות ברור לכולם.

אדבר עכשיו על הבטחת עבודת הביח. (אם

אדבר על סדורים, אדבר רק על סדורים זמניים עד לזמן בו נוכל כולנו להיות בירושלים.) אני מדבר על אותם שלושת החדשים הראשונים בהם גם "הזמני" לא יהיה ערייין. אני מקבל את הצעת היו"ר לא לדון על כל הפרטים במליאת הועדה, אלא לבחור בוועדה מצומצמת שתטפל בכל הדברים האלה.

אשר לעבודתנו - בכדי שתברי-הכנסת יוכלו

למלא את התפקידים המוטלים עליהם, אמור להם להיות נזירים אשר מחוץ "למנזר" שלהם - הכנסת - אינם יודעים ואינם מעורבים בעניינים היומ-יומיים. אני חושב שהעובדה שבכנסת יושבים 2 ראשי-עיריות ו-4 - 3 סגני ראשי-עיריות אינה מפריעה לעבודה, אלא להיפך, זהו אחד הדברים המוסיפים לעבודתנו. יש כאן חברים שהם חברים בוועד הפועל של ההסתדרות ובמוסדות משקיים חשובים וכל זה מוסיף לכושר עבודתה של הכנסת ומאפשר לה לדון על כל ענין וענין מחוץ ידיעת הדברים לעומקם. להפסיק את הדבר הזה במחי יד אחר - הרי זה בלתי-אפשרי ובלתי-רצוי ובעיקר שבינתיים כל המוסדות המרכזיים האחרים של הישוב טרם עברו לירושלים וגם הממשלה עוד לא עברה, אלא רק עוברת.

לו גם רצחה, לא יכלה לעשות זאת על מרבד-קסמים, היא מוכרחה לקחת בחשבון

י. בר-יהודה:

את כל הגורמים האחרים הנוגעים בדבר. מבחינה זו, כל זמן שאין לנו אפשרות לרכז הכל במקום אחד - רק עתה סדרנו את הספרייה שהיא חיונית לעבודתנו - אינני רואה כל אפשרות של עבודה רק בירושלים. בכל פעם שנזדקק למשרדים שונם יצטרכו חברי הכנסת או הפקידים לנסוע שעתיים לשם ושעתיים חזרה, ז.א. 4 שעות נסיעה נוסף לעבודה. אני איני מדבר על האריך מדויק, כיון שאני מתקון לאותה תקופה שגם "הזמני" עוד איננו, וזוהי גם התקופה המינימלית הדרושה לחברי הכנסת להתאים את עבודתם בכנסת עם עבודתם המדינית, המשקית, החברתית והצבורית בכל המוסדות האחרים, שאסור להם להפקייה, על כל פנים גם אם לא להפסיק - טרי לא לעשות זאת בבת אחת.

אני רואה עכשו 2 אפשרויות, ואני

מצדי מוכן לקבל כל אחת מהן. אני רואה אפשרות אחת של צמצום ישיבות הכנסת ל-4 ישיבות בשבוע, 2 ישיבות ביום השני אח' הצ' ו-2 ישיבות ביום השלישי בבוקר, על מנת להיות הפשיים בערב. ואפשרות שניה - שהיא מבחינת יעילות העבודה היא אולי טובה יותר, אבל מבחינת האפקט אולי אינה כל כך טובה - 3 ימי ישיבות בירושלים, 2 ישיבות ביום וגם יותר, פעם אחת בחודש ויתר הישיבות בתל-אביב. מובן שהאפקט החצוני הוא גרוע יותר באפשרות השניה. אבל אני ברצון מוכן לקבל תקונים. אני חוזר ואומר שכל זה מדובר ב-3 החודשים הראשונים, כל זמן שאין תנאים מתאימים בירושלים, ועלינו יהיה לקבוע משטר מעבר, גם ביחס לעובדים, ולצמצם את זמננו בירושלים למינימום.

א. מזור: אני מצטרף לדעתו של י. בר-יהודה - שאין

למצוא כוננת שלא באו לידי בטוי. אני

חושב שכולנו יודעים את כוננת הממשלה בקשר להעברת הכנסת והממשלה לירושלים. ראש הממשלה היה זהיר מאד בדבריו - הוא אמר שהכנסת חוזרת לירושלים. הוא אמר שאפתחנו את הכנסת הראשונה בירושלים, אבל כיון שלא היו לנו סדורים מתאימים היינו בינתיים בתל-אביב, וכעת, לאחר שהושלמו הסדורים המתאימים אנו חוזרים. שר האפסקה והקצוב יבר על פתחון פה - לדעתי יהיה כאן מקום לפתחון פה אם נחזור לאותו אולם שעליו אמרנו שאין הוא מתאים לנו. אנו כבר העגנו את אשר רצינו, הדברים שנאמרו כאן פורסמו בעולם. לכן איני בלואה כל רע בדבר אם נעבור בעוד שבועיים באם תהיה אפשרות למצוא

א. מזור:

אולם אחר מתאים לכנסת. הרי אין לנו כל החלטה, ישנה רק הודעת ראש-הממשלה
(יו"ר הכנסת י. שפרינצק: ישנה הודעתי אני, ראש-הממשלה לא אמר כלום
בענין זה; אני הודעתי שהשיבה הבאה ב-ו' סבת תהיה בירושלים.)
היות והועדוה הצטרונה להחכנס וחזקקנה
לפקידים שונים, אני מציע שיום הועדוה בתל-אביב יהיה יום ב', והכנסת
תקיים את ישיבות המליאה בימים ג' ו-ד' בירושלים. סדור זה יאפשר
גם לערות-המשנה המחכנסוה ביום א' להמשיך בעבודתן, אם יהא צורך בכך,
גם ביום ב', וגם יום ג' בבוקר יהיה חופשי לעבודת הועדוה. אני גם כן
מצטרף להצעה לבחור בוועדה-משנה קטנה לצורך הסדורים הטכניים.

י. רוקח: אני מבין ששר האמפקה והקיצוב נלהב מאד מהעברה

זו, אבל אני רוצה שהוא גם יבין אותנו. אני
מבקש את החברים להתעלם לרגע מן העובדה שאנו קשורים בעבודה צבורית,
ולראוה אותנו כמוכנים לכל קרבן על מנת לקיים את החלטה הכנסת, ובאותה
שמתה שקיבלנו את הכנסת ואת הקריה בתל-אביב אנחנו שמחים להעבירן לעיר-
הבירה ירושלים. אני מעולם לא התחשבתי ב"מה יאמרו הגויים". גם
ב-14 במאי לא התחשבתי בהם וגם כעת אינני מתחשב בהם. עלינו להתחשב
במה שהאזרחים רוצים. האזרחים רוצים שהתיים יתנהלו כסדרם, שהועדוה
חמשכנה בעבודתן ושהכנסת תקבל חוקה. את כל זה אמור להרוס. אנו נמצאים
כעת רק בתחילת עבודתנו, התחלנו רק להסדרר ובזה אמור לפגוע. לכן אני
מבקש לא לקבל את דברי כהתנגדות להחלטה הממשלה. אתן לכם דוגמא של
ועדה אחת, שאני חבט בה, ועל עבודתה: ועדה הכספים. לועדה זו יש 10
ועדוה-משנה. ועדה זו מחכנסת יותר מפעם אחת בשבוע, וועדוה-המשנה שלה
מתכנסוה גם בימים חמשי וששי ומשעה 8 בבוקר. אנו עומדים להתחיל בקרוב
בדיון בתקציב החדש, וכל אחד זוכר כיצד עבדה ועדת-הכספים בתקציב הקודם,
לא רק מ-8 בבוקר, אלא עד 2 אתר-חצוה, וכיצד אפשר יהיה לעבוד בנסיעות
מחמידות.

רבים מאתנו, כאשר הלכו לבחירות, הלכו בתור

מרכז תל-אביב, אחרת לא היו הולכים אולי. שמעתי מפי חבר מפא"י ש-60%
מחבריהם יצטרכו לעזוב את עבודתם הצבורית או את הכנסת. חברים אלה
ממלאים תפקידים חשובים במוסדות שונים. לדעתי, הרבה יותר גרוע אם יודע
בחוץ שאנו עושים זאת בבהלה. אין אנו מבוהלים ואיננו נבהלים.

י. רוקח: אני מבקש לקחת בחשבון הצעות הגיוניות. אנו לא נפגע בשום דבר אם נשב שבוע אחד בירושלים ושלושה שבועות בתל-אביב, עד פסח, עד אשר נעבור למקום קבוע. אני חושב שתיגרמנה לנו הוצאות עצומות ועל כן, אני מציע לתת לנו שהות עד פסח. באופן אלטרנטיבי אני מציע שהועדות תשבנה בתל-אביב.

בב יוסף - שר האספקה והקיצוב:

ראשית, ברצוני להודיע לכם, שכאשר הממשלה החליטה לשלוח אותי כבא-כוחה לישיבתכם היום, התנגדתי לכך, כי חששתי שיאמרו שאני מדבר בתור פטריוט ירושלמי (ינו"ר הכנסת י. שפרינצק: אין זו חרפה). ראש-הממשלה רצה בעצמו לבוא היום, אבל דבר זה היה בלתי-אפשרי. הטילו זאת על רמז ועלי, אבל רמז לא הופיע. אני בעצמי, כולי בלב ונפש בעד ירושלים, לו היה זה בידי הייתי מעביר עוד חמשים אלף איש. אבל אני מדבר בשם הממשלה ולא כאדם פרטי.

אני רוצה עוד הפעם להגיד לכם, שאין כאן ענין שאנו רוצים להכביד על מישהו, ולא סתם ענין של העברת הכנסת לירושלים - כאן יש ענין פוליטי. איש לא היה אומר לעבור מיד. כל אחד יודע שדרושים לפחות שלושה חדשים כדי לבצע העברה זו, ואנחנו מבינים כמוכם שהכנסת לא תוכל לעבוד כסדרה ושגם עבודת הממשלה לא תהיה סדירה, אבל אין לנו ברירה. לחבר ברי-הודה - אין לעשות השוואות עם משרד-הבטחון שאינו עובר. כל ילד יודע שאי-אפשר להעביר את משרד-הבטחון למקום זה. משכד-החוץ ישמח לעבור ברגע שאפשר יהיה לעשות זאת. הוא אינו יכול לעבור כל זמן שאנו איננו בטוחים שגם "הם" יעברו. הלואי וידענו ש"הם" יבואו, בעל-כורחם, והיינו מעבירים את משרד-החוץ לירושלים. אבל אנו איננו יכולים לעשות זאת, כי מעשה זה יקשה על מצבנו הפוליטי. בענין זה אנו מחכים להתפתחות העניינים. הכנסת היא המוסד המחוקק ואם מוסד זה אינו בירושלים - הממשלה איננה בירושלים. לדבר זה יש ערך מיוחד, כי אין זו מחלקה או משרד בממשלה. עלינו לשקול כל דבר ביחס לחשיבותו. לנו חשוב שהפעולה תוצא לפועל בסדר. מה תאמר לי אם אגיד לך, שיש לך ברירה - או תהיה לך ירושלים הבירה ועבודה בלתי-סדירה, או תהיה לך עבודה סדירה ולא תהיה לך ירושלים הבירה. (י. רוקח: גם אני מבין משתא.)

אם ועדת-משנה תשב פעם פה או שם אין לזה ערך מיוחד, אבל להחליט באופן קבוע שהועדות תשבנה בתל-אביב ולא בירושלים, זה ענין לגמרי אחר. אני ביקשתי לא לפרסם בעתונות, שאנו יושבים היום כאן בישיבה

דב יוסף - שר האספקה והקיצוב:

זו. יתכן שאני מפריז בהגשת הדברים, בציון הסכנות הפוליטיות, ויתכן שהסכנות הפוליטיות אינן כל-כך גדולות, אבל אני באמת חרד לענין זה. היות ושאלה זו היא מאד כבדה ומכובדת, אני מציע שתטילו על ועדת-המשנה מצומצמת להוועץ ולדון בענין זה עם הממשלה. אין אנו רוצים להפריע את מהלך עבודת הכנסת, אבל כאשר עומד על הפרק ענין חשוב כל-כך כירושלים עיר-הבירה, יש לדון ולהוועץ בענין. אני מבין את החברים, אבל אני משוכנע שבמשך חדשים אפשר יהיה להסדיר את העבודה. לא נורא אם חוק אחד יחכה עוד זמן-מה. אם יהא צורך, תוכל ועדה אחת לשבת גם כאן, אבל יהיה זה משגה להחליט באופן סופי שועדות-הכנסת תשבנה בתל-אביב. אני מציע לא להחליט על זה היום, אלא לתטיל על ועדת-המשנה לבדוק את הענין ולהבטיח את עבודת הכנסת במינימום של נזק לענינים השונים.

יו"ר הכנסת י. שפרינצק: (א) אני רוצה שמיטיבה זו לא תצאנה אידיאולוגיות; (ב) שלא תצא הנחה שקיימות שתי רשויות - הממשלה והכנסת. אין שתי רשויות; (ג) הדיון על מקום כינוס ועדות-הכנסת אינו דיון שיש לו קשר עם הציבור, או איזו שהיא פומביות. זוהי שאלה של ראציונליות. נקודת-הכובד היא - הכנסת עוברת או אינה עוברת. הכנסת עוברת וברגע ובמקום שנשמעת דפיקת הפטיש - שם מתכנסת הכנסת. הצעת-מקח אינה באה בחשבון, בכל אופן לא כיום. הכנסת היתה קודם בתל-אביב והיא ממשיכה להיות כנסת כפי שהיתה - בירושלים. ישנה שאלה אם היא תשב יומיים או שלושה, איך תשבנה הועדות ומתי, אבל זוהי שאלת אורגניזציה ולא שאלה פוליטית. (ש. מרלין: זו אינה דעת-הממשלה.) יתכן שיהליטו שהועדות תשבנה באופן זמני במקום אחר. הכוח המחוקק היא הכנסת ולא הועדה. הכנסת היא בירושלים. אנתנו נברר כאן את הענין ובהתייעצות משותפת עם השרים נמסור להם את הדעות שהושמעו כאן ונוועץ עמם, אבל אינני רוצה שתצאנה מכאן אידיאולוגיות.

צבי יהודה: אני מציע להפסיק את הבירור.

א. בהיר: אני תומך בהצעה זו.

אני מתנגד להפסקת הביטוח.

מ. בן-עמי:

היו"ר י. הררי: ישנה הצעה של צבי יהודה הנתמכת ע"י בהיר, להפסיק

את הויכוח ולבחור בוועדה שהוצעה. ישנה צאצא

הצעה נגדית של בן-עמי, באופן עקרוני להמשיך בויכוח.

מתליטים: להמשיך בדיון.

מ. בן-עמי: איננו מעוניינים באידיאולוגיה, אבל לפעמים

אידיאולוגיה נדרשת מעליה. אני בתמימות-לב

חשבתי שאנחנו חוזרים לירושלים, ופירושו של דבר שאנחנו נעשה בירושלים

מה שעשינו בתל-אביב. ישנה רשות אחת - והיא בירושלים. כעת מציעים לנו

להיות שני ימים בירושלים ולחזור לתל-אביב. אינני יודע אם מבחינה

טכנית זה יהיה נוח בשביל אנשי ירושלים וחיפה. אינני רוצה לנגוע

בבעיה הפוליטית, כיצד דבר זה מחפרש. היו"ר אמנם מרגיע אותנו שהכנסת

היא המוסד ולא הוועדות, אבל מכל מקום, הדבר יכול להתפרש בצורה אחרת.

וועדות-הכנסת הן הסמט בזעיר-אנפין והדבר עלול להתפרש בצורה בלתי-רצויה.

עלינו לעבוד רק בירושלים, מבלי להתחשב בנוחיותם של החברים, ובעבודתם

הצבורית. הכנסת צריכה להיות היחידה שלה יחמסרו החברים. עניינים

אחרים נדחקים לקרן-זוית, הם אינם קיימים לגבי ימי עבודת הכנסת. אני

רואה חשיבות יתרה, דוקא בשלושת החדשים הראשונים לבצע את ההחלטה הזו

בשלמותה. כולנו קיבלנו את ההחלטה הזו מתוך שמחה רבה ואל לנו לעשות את

הדברים לחצאין. עלינו להיות שלמים עם אנשי ירושלים - דרך אחרת אינה

קיימת.

היו"ר י. הררי: שלמות הרגש שלי כלפי ירושלים והבטחון ביחס לעיר

הבירה בירושלים, הוא כל-כך שלם, שאני לא נרתע

לראות את הדברים נכוחה, ואיני חושש לראות את כל הדברים עד סופם. לעת-

עתה לא שמעתי אף מלה על שאלת הבטחון, שלדעתי זה הדבר הראשון ביחס

לירושלים. שוכחים שהקשר עם ירושלים הוא 5 ק"מ לכל היותר ברוחב, וישנו

כביש אחד שברגע שהכביש נסגר ברוחב של מטר, הכנסת אינה יכולה לעבוד.

כל אחד הוא גבור, אבל אם ע"י כך שכל אחד ינסה להראות את גבורתו בשעת

הצורך, הכנסת לא תפעל ולא תתאסף. לכן, לדעתי, החובה הראשונה של הכנסת,

מלבד ענין ההעברה לירושלים, היא ההכרח לשמור על כל הקיים בתל-אביב,

מפני שאם תסו-חלילה יוצר מצב כלשהוא שהכנסת לא תוכל לקיים את ישיבותיה

בירושלים, החרפה והבושה שהכנסת אינה מחבנסת בכלל בארץ, הבושה הזאת

היו"ר י. הררי:

לכן כל המתקנים וכל מה שיש בחל-אביב לא רק מבחינה היסטורית, אלא מבחינת הביו עצמו, צריכים להשאר כדי שבמקרה הצורך תוכל הכנסת להתכנס כאן. אין כל ספק שברגע זה, עד אשר נדע איך יפול דבר, איננו צריכים לכנס כל ישיבות כאן, והכתובת של הכנסת צריכה להיות ירושלים. אין כל מקום לדון כעת אם ועדתנו או אחרת תתאסף בירושלים, ולא צריך לנסח את הדברים ולראות אותם כאילו לא יתנו לנו את ירושלים. אני חושב שלא יתנו לנו את ירושלים, כי היא בידינו. העיקר הוא שהאסיפות בירושלים, המליאה בירושלים, העתונאים יצטרכו למסור את הידיעות מירושלים. כל יתר הדברים יש להשאיר לוועדה הטכנית. הוועדה הטכנית תלמד מתוך נסיון. שמענו נימוק ששיבות הממשלה מתקיימות ביום שלישי בבקר, ולכן אי אפשר לקיים ביום שלישי. בחוקה הבלתי כתובה שלנו לא כתוב ששיבות הממשלה חייבות להיות ביום שלישי. אני מציע להשאיר לוועדה המצומצמת את כל העניינים הטכניים. הגרעין העיקרי בוועדה זו יהיה היו"ר ושני הסגנים, וועדת הכנסת תמשיך להביע דעות בעניין זה, אבל אל לנו לבוא לידי מסקנות מחייבות. עכשיו לשאלה פרסום הדיונים בוועדה. אני לא אגיד, ולא אבקש שהדברים שנאמרו כאן לא יפורסמו, כי תמיד קורה ההיפך. אני רק סומך על בגרותם של העתונאים וחברי הכנסת בשעה שימסרו את הידיעות, ימסרו שדובר על כמה הצעות, אבל ברור, ששיבות המליאה והכתובת של הכנסת היא ירושלים, וכל יתר הסדורים הטכניים ימסרו לוועדה מצומצמת שתקבע את הדברים בהתאם למסיבות.

ד. בר-רב-האי:

אני יוצא מתוך הנחה שהסדורים הטכניים לשיבות

הבאות, יהיו פחות נסתרים מאשר עד עכשיו.

אבל אם מותר לי לחזור על אימרה צרפתית האומרת: "פריז שווה את אי-הנוחיות" אם פריז שווה זאת, על אחת כמה וכמה ירושלים. הכנסת - הרי זו ישיבות הכנסת. לוועדות אין כל הד בין-לאומי. הוועדות משמשות כעין מעגדה פנימית של הכנסת, אבל אין להן כל הד. לאותן הידיעות שהעתונאים לפעמים סוחבים מאתנו, אין כל חשיבות. וברוב המקרים הידיעות האלה אינן מדויקות. חשוב, כפי שאמר היו"ר הכנסת, בשביל ההד העולמי שהישיבות הפומביות מתקיימות בירושלים. עלינו להסדיר את עבודת הכנסת בצורה הנוחה ביותר

ד. בר-רב-האי:

לי נראה מאד הגרעין בהצעותיו של חבר הכנסת מזור. לדעתי, יש חשיבות להקדים את עבודת הועדות לישיבות המליאה, בלי כל קשר עם המקום. יותר חשוב לסיים את עבודת הועדות ביום שני. כידוע סובלת המליאה מזה שועדות אינן גומרות את עבודתן. מכאן אני מגיע למסקנה שאם מחליטים לקיים ישיבות מליאה יומיים בשבוע, רצוי שיומיים אלה יהיו ימים ג' ו-ד' ושיום השני יהיה יום הועדות. לפני שבוע חשבתי שמטעמים טכניים אפשר יהיה לקיים ישיבות בירושלים ותל-אביב, כיום ברור לי שאינן יכולות להיות ישיבות כנסת אלא בירושלים ועלינו להתאים את עבודתנו לעובדה זו. יש לי גם הנאה פרטית שעכשיו גם אנשי תל-אביב ידעו מה זו "גלות" וההרגשה כי הכנסת היא מחוץ לעירם (מ. בן-עמי: זו לא גלות, זו עליה).

נ. ניר:

אני מבין שהחברים לא יסכימו אתי, אבל אני רואה מתוך הדיון הזה שהחברים דואגים קודם כל לעצמם ולנוחיותם הם, ומשום כך מציעים - יום אחד כאן ויומיים שם. אבל הכנסת היא כנסת, ולידה ועדות וסביבה מנגנון של פקידים ואם מישו מדבר על יום אחד לוועדות ויומיים למליאת הכנסת, מה עושים עם כל הפקידים? אני כשלעצמי איני יכול לקבל זאת. אם עוברים - עוברים, אין מקיימים ישיבות כאן ושם. אותי אינם מדאיגים חברי הכנסת, אלא העבודה הטכנית. לו הייתי משוכנע, כמו השר יוסף, שאם לא נסדר חיכך את כל ישיבות הכנסת בירושלים נאבד את ירושלים - הייתי יושב עם הכנסת אפילו ברחובות ירושלים. לכן צריך לשכנע אותי שהדבר כך, ואני איני משוכנע. לדעתי היה יותר חשוב להעביר את משרד החוץ לירושלים. אני יודע שההצעה לסדר ישיבות כנסת שבוע אחד בירושלים ושלושה שבועות בתל-אביב, אינה פופולארית, אבל כדי למנוע ישיבה שלוש חדשים בבנין אחד, תשעה חדשים בבנין שני ואח"כ לעבור לבנין שלישי, אני הייתי מונע את הפטדיה הראשונה. בעולם ידוע שמכינים בנין בשביל הכנסת ושנין לילה, הבנין הזה אינו יכול לקום, ולכן מחיימות ישיבות בירושלים ובתל-אביב. אל תשכחו את הפקידים. הם בני-אדם, קשורים עם משפחותיהם. יש אנשים שעברו מירושלים לתל-אביב וחיסלו את דירותיהם, דבר זה לא נעשה במשך שבועיים. כל המנגנון יהיה על גלגלים בבחינת "ויסעו ויחנו".

י. בן-אהרון:

(א) אני מקבל את דברי יו"ר הועדה במלואם.

(ב) אני מתנגד לכל מחשבה שהישיבות הפומביות

של הכנסת תהיינה בשני מקומות. לזה יש רק ירושלים. תנאים ונוחיות אינם

י. בן-אהרון:

ג) החלוקה המכנית מוכרחה להיות כזאת,

שחברי הכנסת יוכלו לעשות את עבודתם גם בתל-אביב. פירושו של דבר שאנחנו לא נוכל לבלות בירושלים יותר מיומיים. כוונתי אפילו לא ליומיים שלמים - 4 ישיבות של הכנסת במשך יום וחצי.

ד) אני מציע שלצרכי העבודה רצוי ששיבות

הועדה תהיינה מרוכזות בתל-אביב בעיקרן, כמעט במלואן. זה רצוי מבחינת הוצאות, מבחינת מגע, מבחינת קשר עם מוסדות ממשלתיים, מבחינת קשר עם נציגי צבור. המחשבה הזאת על יום ב' לועדות בתל-אביב, תוך דאגה שביום ד' בלילה נוכל לחזור לעבודה צבורית בתל-אביב או במקומות אחרים - זו מחשבה נכונה. אני מציע שהעבודה תיעשה על בסיס זה. על כל פנים הנוחיות שלנו בירושלים אינה צריכה לשמש גורם, וגם לא נוחיות מנגנון הכנסת. על כל פנים מנגנון הכנסת יכול להסתגל ביתר קלות ואינו צריך לשמש נמוק.

י. קוסוי:

אני חושב שאנחנו איננו צריכים להטעים בכל

פעם שהחלטת הכנסת בדבר ההעברה לירושלים היא

החלטה המשנה את כל סדרי החיים של המדינה. זה ברור, ואף על פי כן החלטנו

על כך, והחלטנו מתוך רצון. משום כך, כל הצעה שתבוא לחלק את ישיבות

הכנסת בין תל-אביב וירושלים תהיה החלטה המחבלת בענין, ותתפרש על ידי אלה

המעוניינים לפרש, שאנו משאירים לנו רזרבה לנסיגה. הייתי מציע למר קוקה,

ואני פונה אליו בבקשה, להסיר את הצעתו. כי גם לא טוב שבאיזו צורה

שהיא ישמא או יודע שמר רוקח הציעה הצעה כזאת בוועדת הכנסת. כולנו

מעוניינים באפקט הפוליטי. (י. רוקח: אני מסיר את ההצעה). העתונות

צריכה לכתוב ששיבה זו הייתה מוקדשת לדיונים על הסדורים בקשר עם החלטת

הכנסת. העתונות מעוניינת לדאי לפרסם סנסציה כזאת; במשך הזמן נסתגל

כדלדל כולנו לעבודה שהכנסת והממשלה בירושלים. אולם, עלינו לקחת בחשבון

שענין זה של העברה שלמה מהווה תהליך אורגני, כמו שעבודת הכנסת היחה דבר

אורגני.

אני מסכים עם דברי מר רוקח שישנם אנשים בכל

המפלגות הקשורים באלפי נימים אחרים, ויציאחם לירושלים לשלשה ימים, היא

בלתי אפשרית ותפריע לעבודה רגולרית של הכנסת, ושל הממשלה, במידה שהיא

תלויה בכנסת.

י. קוסוי:

הצעתי היא שנצופף מכסימום עבודה בשני ימים בירושלים, שנעבוד שם מ-8 בבקר עד 11 בלילה. נעשה קודם כל את העבודה העיקרית. נדון עוד מה יהיו ימי הכנסת בירושלים. אבל מתוך אספקט כזה עלינו לדון על סדרי עבודת הכנסת ואז נהיה בסדר גמור כלפי ההד הפוליטי.

צבי יהודה: אני התרגלתי בכנסת שמפרשים שני דברים.

מפרשים קודם כל מה ששומעים, ואחר-כך מפרשים

מה שלא אומרים. היות וזוהי סגולה לא רק יהודית, אלא סגולה של כל

העומקים בפוליטיקה ואשר יש להם כוונות פוליטיות, זוהי סגולה בין-לאומית

של אנשי פרלמנט ודומים להם. נשאלה השאלה איך אנחנו צריכים לעשות את המעשה

כדי שלא יוכלו להיות שום פירושים שיקטינו את הערך של ההחלטה, ולא איך שנפרש

פה בפנים את הדברים לצרכי הנוחיות. אם אנחנו רוצים שההחלטה שלנו תתפרש כהחלטה

כנה, על דעת הכל, אנחנו בכל-אופן בזמן הראשון, צריכים לשמור על סדרי הכנסת

בירושלים, בדיוק כמו שהיו כאן. לא לשנות שום דבר. אם נשנה במשהו מן הסדר

הרגיל לא יועילו לנו כל הפירושים שאנחנו איננו רוצים שיפרשו. (יו"ר הכנסת

יא שפרינצק: אם לא נעשה פרושים לא יהיו פרושים). אין לך שום אפשרות

לעצור בעד "ידיעות אחרונות" או עתונים אחרים מלעשות פרושים. דעתי אינה

מוכרתה להיות דעת כולם - אבל זו דעתי. לכן אני ממליץ שנקיים בשלמות את

החלטתנו ואז לא יהיה מקום לפרושים.

יש לזכור שלעבודת הועדות קשור אפרט שלם ולא

תהיה תועלת רבה להפסיק את העבודה. לפי הכרתי המלאה ולפי הפיסתי

הארמינסטרטיבית, זאת היא חבלה בסדרי עבודה.

ש. כ"ץ:

לו היינו מכריזים על ירושלים כעל בירה לא היה

מקום לפרושים. אבל לא הכרזנו על ירושלים כבירה

ולפן הגענו לדיון זה ולעובדה שכל אחד מפרש את הדברים כרצונו. כל דבר

שנעשה עלול להתפרש כרתיעה נוספת. כי יש סימנים נוספים שיכולים לעודד

את הגויים. למשל, העובדה שמשרד החוץ אינו עובר דוקא מטעמים פרינציפיוניים

(יו"ר הכנסת י. שפרינצק: לא מטעמים פרינציפיוניים אלא מטעמים טכניים)

לפחות הכנסת צריכה להזהר ממעשים העלולים להתפרש כרתיעה. לכן אני מתנגד

לכל שינויים על הסדורים הטכניים של עבודת הכנסת. אין כל התנגדות לכך שועדת

משנה אחת או שתים תתכנס בתל-אביב ביום חמישי אם ששי, זה מחוץ לסדרים הכלליים.

ז. כ"ץ:

זינני רואה כל צורך להקטין את מספר הימים. איני רואה גם כל יעילות בדבר. איך אפשר בכלל להעביר מנגנון ממקום למקום אבל את מדברים על יעילות, ברור שצריכים לעשות בהקדם האפשרי את הנתות. מה שנוגע לנוחיות - ברור שתהיה אי-נוחיות לכל חברי הכנסת, אבל את זה מוכרחים לסבול.

נ. ילין-מור: אני רצייתי להזכיר שגם הודעת ראש הממשלה

לא הכריזה על ירושלים כבירה להלכה.

ערכה היה שהיא קובעת את ירושלים כבירה דה-פקטו. זה היה מהלך במשחק השח הפוליטי לאחר ההחלטה שנתקבלה בליק-סכסס. המערכה לא נסתיימה ואנחנו עומדים כשליביה הראשונים וכל צעד שנעשה שיוכל להתפרש כרתיעה מהחלטתנו זו ינוצל נגדנו. אני רוצה להפנות את תשומת לבכם ליריעה הבאה שנתפרסמה בעתונות:

"פלצ'ר קוק אמר אחמול בליק-סכסס כי הוא מטיל ספק בטענתו של ג'מאלי, כי ממשלת ישראל הכריזה על ירושלים כבירתה. נודע לנו, כי רק מחלקות מסויימות הועברו לירושלים. יודע אני, שבהודעות ובנאומים שנישאו שם נתגלתה שאיפתה של ישראל להעביר את בירתה לירושלים; אך נאומים והודעות רבים נשאים בימינו בלי שיינתן להם תוקף".

ואם תבא איזה נסיגה מסדרי הבית הקבועים או שנויים בסדרים הקבועים, אין ספק שהדבר יתפרש בחוץ כעמדה רופפת מצד מדינת ישראל. לנו חשוב הרושם שהדבר עושה בעולם החיצוני.

אנחנו צריכים לדאוג לכל הדברים האלה גם

כסידורים הזמניים הנעשים. אביא גם אני פתגם צרפתי: "אין סדורים קבועים יותר מהסדורים הזמניים". אני חושש מאד שאם יקבעו סדורים זמניים הם ישארו את'כ לתקופה ארוכה. אני מציעה שועדת הכנסת תחליט החלטה עקרונית שהכנסת עוברת לירושלים והיא פועלת לפי הסדורים שהיו עד כה.

א. בהירג ועדת הכנסת לא התאספה במקום הכנסת להחליט.

החלטה עקרונית נתקבלה. יש חשיבות רבה

לעבודה סדירה של הכנסת עם העברתה לירושלים באותה צורה כפי שהיחה בחל-אביב. אני מניח שלו היו הדקנים מתקיימים בחודש יוני ולא בחודש דצמבר, היו מתנהלים ביתר קלות. אני מניח שישנם סדורים טכניים שונים, בית, אפרט וכו', ולמען שנוכל לבדוק את הדבר מתוך המציאות, נעשה את הדבר הזה בירושלים מתוך הנסיון, לאחר שנעבור לעבוד שם. צריך להבטיח עבודה סדירה של הועדות והקשר עם הממשלה שתשב באותם הימים בירושלים. הצעתי היא לא לקבל שום הצעות נוספות.

א. בהיר:

אם היו'ר יראה שהוא יכול לסמור את הישיבות ביום שלשישי בערב יעשה זאת.
הועדה המצומצמת תברוק את כל הדברים האלה בירושלים בהתייעצות עם השרים.

הרב נורוק: אני מציע להניח בימים הקרובים באופן

חגיגי את אבן הפינה לבנין הכנסת

בירושלים. זו תהיה תשובתנו כלפי חוץ ואז לא חשוב איפה תתכנסת הועדה.

היו'ר י. הררי: בקשר עם הדיון הזה ישנה הצעה מרחיקת

לכת למסור את כל פרטי הדיון לוועדת

המשנה: "ועדת הכנסת מוסרת לוועדת משנה מורכבת מ-5 חברים אשר יחד עם
יו'ר הועדה, יו'ר הכנסת ושני הסגנים ידאגו ויחליטו על כל סדרי עבודת
הכנסת עם שיבתה לירושלים", וישנה הצעה להכנס לפרטי הדיון ונדון על הכל
בישיבת המלאה.

י. ברי-הודה: נדמה לי שאנו יכולים למסור לוועדה

משנה את עבוד הפרטים הטכניים.

היו'ר י. הררי: עלינו להצביע אם אנו מוסרים את כל

הבעיות הטכניות "אנ-בלוק" לוועדה ועל

עבודת הועדה מחליטים אח"כ, או שאנו עצמנו נדון בכל הענינים.

ה צ ב ע ה

5 - בעד ההצעה שועדת הכנסת תקבע עקרונות
ותמסור את הגשמחם לוועדת משנה

11 - בעד ההצעה למסור הכל לוועדת המשנה

מחליטים.

למסור את כל הבעיה הטכנית
לדיון בוועדת המשנה. נוסח ההחלטה:

"ועדת הכנסת מוסרת לוועדת משנה מורכבת מ-5 חברים
אשר יחד עם יו'ר הועדה, יו'ר הכנסת ושני הסגנים,
ידאגו ויחליטו על כל סדרי עבודת הכנסת עם שיבתה
לירושלים"

חברי הועדה: י. קוסרי, א. ציזלינג, י. סרלין,
ש. כ"ץ, א. מזור.

י. רוקח: אני מבקש להתליט שסדר-היום של ישיבות

הכנסת בשבוע הבא ימסר לא יאוחר מיום ו'

היו"ר י. הררי:

ישנה לפנינו עוד הצעת חבר הכנסת נורוק.

מ. נורוק:

אני מסכים להעביר אותה לוועדת המשנה.

יו"ר הכנסת י. שפרינצק:

בפרינציפ גם אני בעד זה שמדר-היום יימסר

כמה ימים לפני הישיבה. הפרינציפ הזה

לא יצא לפועל חמיר מטעמים מובנים. אבל הכונה היא שהחברים ידעו מראש

את פרטי סדר-היום.

מה שנוגע לישיבה הבאה אינני יכול לקבוע

עדיין בדיוק. ביום שני תחקיים רק ישיבה אחת, כי נערכת קבלת פנים ע"י

עיריית ירושלים, לכבודסנ, ועלינו להענות להזמנתם.

כנראה שהסעיף הראשון בסדר-היום יהיה

אשור האמנה נגד הפשע השמדת עם. יחנן גם שיהיה זכות מדיני לאתר שובו של

שר החוץ.

הישיבה ננעלה בשעה 12.30.